

.. . . . Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία

. Σ Η Μ Α

Ο.- Ποντιακὰ λιανοτράγουδα, σχετικὰ μὲ λαϊκὲς δοξασίες γιὰ τὴ δύναμη τῆς μαγείας.- Τὴν ἐμπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Συμμετέχει ὁ Χρῦσανθος. Στὴ λύρα ὁ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης. Γιωργὸς Κουσιδῆς καὶ Παναγιώτης Ἀσλανίδης. Τὸ πρόγραμμα παρουσιάζει ὁ Πέτρος Καλπακίδης.

. τό σῆμα σβῆνει

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἐμπομπῆς μας, φίλοι ἀκροαταί, θά σταθοῦμε, γιὰ λόγῳ, σέ μερικὰ ποντιακὰ λιανοτράγουδα, σχετικὰ μὲ τὴν πίστη τοῦ ποντιακοῦ λαοῦ στὴ δύ-ναμη τῆς μαγείας.

Μὲ τὰ τραγούδια του, ὁ λαὸς ἐκφράζει τὸν ψυχικὸ του κόσμον, προσδιορίζει τίς ἀντιλήψεις του, φανερώνει τίς δοξασίες καὶ προλήψεις του γιὰ ὠρισμένα, ἰδίως, μυστηριώδη φαινόμενα τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὰ φαινόμενα αὐτὰ εἶναι καὶ τό ἐρωτικὸ σαράκι. Τό προκαλεῖ στά παλληκάρια ἡ ἐκθαμβωτικὴ, λάμψη τῆς ὁμορφῆς κόρης.

Ὁ λαὸς πιστεύει, πῶς ἡ ὁμορφιά μιᾶς κοπέλλας μπορεῖ ν' ἀ πληγώσῃ τὴν ψυχὴ ἐνὸς παλληκαριοῦ σέ βαθμό, πού νά χάσῃ αὐτό τὰ λογικὰ του.

Ὁ ἔρωτάς της τὸν μάγεψε. Καὶ ἦταν τόση ἡ δύναμη τῆς μαγείας, πού ὁ νέος δέν σκέπτεται τίποτε ἄλλο, παρά μονάχα τό πῶς θά δικαιωθῇ τό αἶσθημά του.

Ἐμάεφες με, ναί ρίζα μ', ἄρ ἔεις με μαεμένον.

Ἀνάμεσα σά τσεμόπα σ', ἄρ ἔεις με συμπλεκμένον.

Προσπαθεῖ, ἔπειτα, ὁ νέος νά δώσῃ μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὴν σκληρὴ στάση τῆς ἀγαπημένης του ἀπέναντί του. Μονάχα διαβόλου πλάσμα, μάγεις-σας θυγατέρα, μπορεῖ νά εἶναι τούτη ἡ κόρη, πού ὁ ἔρωτάς της ρίχνει φαρμακερά βέλη μέσ' στὴν καρδιά του.

Γιὰ μάεισα μάνα ἔποϊνε σε, γιὰ μαεισομένον εἶσαι.

Πάντως, ὁ λαϊκὸς ποιητής, τελικὰ, καταλογίζει στὴ μάνα, πού γέννησε τὴν μαγεύτρα κόρη, ὅλη τὴν εὐθύνη, γιὰ τό μάγεμα ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ μαγεύτρα κόρη μαγεύει ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Ἐμορφον εἶσαι, ναί ρίζα μ', μαεύ'ς ὅλεν τὸν κόσμον.

Μαγεύεις ὅλον τὸν κόσμον. Μά τί μάνα σέ ἔκανε;

Ἐσέν π' ἐποῖνεν ἡ μάνα, νιὰ πίστ' εἶχεν, νιὰ νόμον.

. Λ Υ Ρ Α . β

Σηλάβοι στό ὠραῖο ἐρωτικὸ αἶσθημα, οἱ νέοι τοῦ παλιοῦ καιροῦ, μαγεύονταν. Δέν βασάνιζαν πολὺ τό ἑαυτὸ τους μὲ διάφορους ὑπολογισμούς καὶ συναλλαγές, προκειμένου νά ἐκλέξουν τὴν σύντροφο τῆς ζωῆς τους. Τό ἴδιο καὶ οἱ κοπέλλες. Ἡ αἰσθηματικὴ ψυχὴ ὅλων εὗρισκε, μὲ περισσό-τερη σιγουριά, τὸ δρόμο τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας.

Μέ ειλικρίνεια, καί χωρίς δυσπιστία, ὁ ἕνας φανέρωνε στόν ἄλλον τήν ἀληθινή ἀγάπη του. Ἔτσι, ἡ λαϊκή δοξασία, γιά τή δύναμη τῆς μαγείας, πού προκαλοῦσε, ὁ ἔρωτας, ὠδηγοῦσε, τελικά, στήν ψυχική προσέγγιση τοῦ νέου καί τῆς νέας. Μαγεμένοι καί οἱ δύο τους ἀπό τό πάθος τοῦ ἔρωτά τους, θεμέλιωναν μέ αὐτόν τήν παντοτεινή εὐτυχία τους.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Συνεχίζομε τό πρόγραμμά μας μέ ποντιακά λιανοτράγουδα, πού ἔχουν, σέ ἀρκετά μεγάλο βαθμό, ἔκδηλο τό ποιητικό τάλαντο τοῦ λαοῦ μας.

Πουρνογέννητη ἡ ἀγαπημένη τοῦ ποντίου λαϊκοῦ ποιητῆ.
Σό χάραμαν τ' ἀνατολῆς, τ' ἀρμόπο μ' ἐγεννέθεν,
κι' ὄλια τά κάλλια θε ἀτό, ἀσ' ἄστρα ἔχαρέθεν.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Πρίν προχωρήσωμε στό ὑπόλοιπο μέρος τῆς ἐκπομπῆς μας, θά σᾶς μεταδώσωμε

. Σ Η Μ Α

Νέα ἀπό τήν ποντιακή καλλιτεχνική ζωή.

. τό σῆμα σβήνει

Στήν περιοχή Καστοριάς, ζοῦν ἀρκετοί πόντιοι. Ὑπάρχει καί Ποντιακός Σύλλογος ἐκεῖ, μέ ἔδρα τήν Καστοριά, μέ τήν ἐπωνυμία " Εὐξείνος Λέσχη Καστοριάς ". Ὑπό τήν αἰγίδα αὐτοῦ τοῦ Συλλόγου, πραγματοποιοῦνται στήν Καστοριά ὠραῖες ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις. Οἱ πόντιοι συνεχίζουν καί στήν περιοχή τούτη τίς παραδόσεις τους.

Ἔτσι, μέ πρωτοβουλία τῆς Εὐξείνου Λέσχης Καστοριάς καί ὑπό τήν αἰγίδα της, ὁ Ποντιακός Θίασος Θεσ/νίκης δίνει αὖριο τό πρῶ στίς II ἡ ὠρα, στήν Καστοριά, ποντιακό θέατρο μέ τό νέο ἔργο τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη " Τό Κάστρεν κι' οἱ Τραντέλλενοι ", ποντιακό ἱστορικό δράμα. Σκηνοθεσία Βάνια Ὑγρόπουλου καί Μιχάλη Δυνηγόπουλου. Ποντιακοί χοροί ὑπό τήν διεύθυνση τοῦ Μιχάλη Ἀραβελά. Σκηνικά καί κοστοῦμια τοῦ Γιάννη Ταῦγανίδη. Στή λύρα ὁ Ἀναγιώτης Ἀσλανίδης.

Ἐξ ἄλλου, τήν ἄλλη Κυριακή, 27 Νοεμβρίου, ὁ θίασος δίνει τό ἴδιο ἔργο στήν Πτολεμαῖδα. Ἡ παράσταση θά δοθῇ τό πρῶ στίς II ἡ ὠρα. Καί στήν Πτολεμαῖδα οἱ πόντιοι διατηροῦν καί συνεχίζουν τίς ὠραῖες παραδόσεις τους. Εἶναι φαινόμενον, πού παρατηρεῖται σέ ὅλους τούς ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι μένουν πιστοί στίς παραδόσεις τοῦ γένους καί, μέ βάση αὐτές προσδιορίζουν τήν πορεία τους πρός τό μέλλον.

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε νέα ἀπό τήν ποντιακή καλλιτεχνική ζωή.

. τό σῆμα σβήνει

Ἀκολουθοῦν σκοποί καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου . (4 σκοποί)

• • • • • ЛУР - ТРАГ • • • • •

Ἡ ἐμπομπή μας τελειώσε. Κοντά σας καί πάλι τό ἐρχόμενο Σάββατο αὐτῇ τῇν ὥρᾳ.

Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐστα-
θιάδης.

• • • • • τό σῆμα σβήνει • • • • •

CONFIDENTIAL

[illegible]

• • • • • A B C • • • • •

• • • • • A H B • • • • •

ἡμεῖς ἰσχυροὶ καὶ ἀκατακτάτοι· οὐδὲν ἐστὶν αὐτοῦ

.....